

Lausunto / valtion väyläverkon investointiohjelma vuosille 2023-2030

Elvoi 28.04.2022 § 59
41/00.04.00/2021

Valmistelija: elinvoimajohtaja Anna-Liisa Juurinen, puh 040 747 7736

Väylävirasto pyytää lausuntoja luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2023 – 2030.

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, Liikenne 12 -suunnitelman, toimeenpanoa.

Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfrahankkeet, jonka talouskehyyksen määrittelee Liikenne12-suunnitelma. Vuosia 2023-2030 koskeva investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Väyläverkon investointiohjelma sisältää kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita.

Väylävirasto pyytää avoimella lausuntopyynnöllä vuosittain päivitettävästä investointiohjelmasta lausuntoja, joiden kautta tulee esille sidosryhmien tietoa ja näkökulmia investointiohjelmaan liittyen. Investointiohjelman luonnoksesta pyydetään lausumaan seuraavassa esitettyjen kysymysten kautta:

1. Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi lähtökohdat ja valmisteluperiaatteet?
2. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?
3. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
4. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehyyksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?
5. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa?
6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Väylävirasto päivittää investointiohjelmaa vuosittain. Investointiohjelmaan sisältymättömien hankkeiden edistämiseksi on tarpeen jatkaa aktiivista edunvalvontaa, jotta Jämsälle tärkeät hankkeet saadaan tulevana vuosina investointiohjelman piiriin.

Jämsän kaupungin lausunto

1. *Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi lähtökohdat ja valmisteluperiaatteet?*

Investointiohjelman lähtökohdat ja valmisteluperusteet on kuvattu ymmärrettävästi.

2. *Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?*

Investointiohjelma on laadittu siten, että sen nojalla on tarkoitus toteuttaa liikenne 12 – suunnitelmaa. Liikenne 12 suunnitelman tavoitteena on mm. elinkeinoelämän toimintedellytysten parantaminen, maakuntakeskusten välisten yhteyksien kehittäminen ja merkittävien teollisten investointien mahdollistaminen sekä niihin liittyen merikuljetusten kasvun edellytysten varmistaminen.

Investointiohjelmaan esitetyt raideverkon investoinnit kehittävät rataverkkoa erityisesti pohjois-eteläsuunnassa. Elinkeinoelämälle tärkeitä poikittaisia ratayhteyksiä sisä-Suomesta satamiin tai sisä-Suomen maakuntakeskusten välisiä ratayhteyksiä on valikoitunut investointiohjelmaan toistaiseksi niukasti. Pistemäisten investointikohteiden, kuten ratapihojen kehittämishankkeiden toteuttaminen tulee parantamaan ratojen läpäisykykyä.

VT9 kehittäminen väleillä Tampere – Orivesi (korissa 1A) ja Jämsä – Korpilahti (1B) tulevat parantamaan merkittävästi Keski-Suomen ja Pirkanmaan maakuntakeskusten välisiä yhteyksiä.

Vesiväylähankkeiden osalta investointiohjelman painopiste on vientikuljetuksia edistävissä investoinneissa, mitä voidaan pitää oikeana linjauksena.

Jämsän kaupunki on aikaisemmassa lausunnossaan koskien liikenne 12 – suunnitelmaa esittänyt, että väyläverkon kehittämisessä tulisi siirtyä liikennekäytäväjatteluun, jossa eri liikennemuodoista rakentuvien poikittaisten liikennekäytävien palvelutasoa ja turvallisuutta kehitetään koko mitaltaan pitkäjänteisesti.

Investointiohjelmaa arvioidaan laaja-alaisesti suhteessa liikenne 12 – suunnitelman vaikutusarviointikehikkoon. Arviointikehikon perusteella on vaikea arvioida, miten vaikuttavuusarviointi ottaa huomioon esim viimeikaiset turvallisuusympäristön muutokset.

3. *Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?*

Perustelut on kuvattu selkeästi ja läpinäkyvästi. Hankkeita on arvioitu tasapuolisesti.

4. *Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?*

Liikenne 12 – suunnitelma on vahva aluepoliittinen päätös, jossa tehdyillä valinnoilla on laaja vaikutus aluekehitykseen ja seutujen elinvoimaisuuteen.

Ohjelman muuttaminen tulisi olla mahdollista. Suuret ja yllättävät yhteiskunnalliset ilmiöt, kuten äkillinen rakennemuutos vaikuttavat elinkeinoelämän tarpeisiin sekä muuttavat ihmisten käyttäytymistä ja liikkumista. Muutos tulisi pystyä huomioimaan liikenne 12 suunnitelmassa ja sen toimeenpanossa.

Jämsän kaupunki katsoo, että Liikenne 12 ohjelmaa tulisi kehittää siten, että siinä huomioitaisi liikennekäytävääjattelu, moni- ja etätyön yleistyminen ja sen vaikutukset liikennevirtoihin erityisesti seutukaupungeissa ja maaseutukunnissa. Edelleen Jämsän kaupunki katsoo, että poikittaisväylien kehittäminen vähentäisi painetta etelä-pohjoissuuntaisilla väylillä ja parantaisi elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä sekä maakuntien välisiä yhteyksiä.

5. *Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seuranta?*

ELY-keskuksilla on paras ajantasainen tieto liikennejärjestelmän kehittämistarpeista. Investointiohjelman laadinnan prosessia tulee jatkaa yhteistyössä ELY-keskusten kanssa.

Yhteyttä alueelliseen liikennejärjestelmätyöhön on myös tarkoituksenmukaista jatkaa, sillä sitä kautta maakuntien toimijat pääsevät aidosti vaikuttamaan liikennejärjestelmän kehittämiseen.

6. *Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?*

Investointiohjelman tulee elää ja joustaa muuttuvassa maailmassa ja sen tulee ketterästi vastata yhteiskunnan luonnollisiin kehityskulkuihin, kuten monipaikka- ja etätyön yleistymiseen. Ekologisen kestävyysnäkökulmaa tulee vahvistaa. Poikittaiset liikenneyhteydet teollisesta Suomesta rahtisatamiin tulee varmistaa ja liikennekäytävääjattelua vahvistaa.

Tampere- Jyväskylä rataosan kehittäminen tulee ottaa investointiohjelmasta toteutettavien hankkeiden piiriin lähivuosina. Hanke parantaa erityisesti alueiden välistä saavutettavuutta ja myös kansainvälistä saavutettavuutta matka-aikojen lyhentyessä ja ratakapasiteetin kasvaessa sekä junien liikennöinnin häiriöherkkyyden vähentyessä.

Vt 24 kehittämistarpeita on käsitelty investointiohjelman valmistelussa riittämättömästi. VT 24 palvelee elinkeinoelämää erityisesti teollisuuden (metsä-, elintarvike- ja kemian teollisuus) ja matkailun toimialoilla. Tie on paikoin todella kapea ja pientareet ovat ohuet. Ohituspaikkoja on vähäisesti. Tien leveys ei riitä piennarten leventämiseen, vaan se edellyttäisi tien geometrian ja

poikkileikkauksen muuttamista. Jämsän kaupungin näkemys on, että VT 24 tulee ottaa koko yhteysvälin osalta investointiohjelman piiriin.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 26

Ehdotus

Elinvoimajohtaja Anna-Liisa Juurinen

Elinvoimalautakunta antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon Väylävirastolle valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2023-2030

Päätös

Elinvoimalautakunta päätti keskustelun aikana täydentää investointisuunnitelmasta annettavaa lausuntoa seuraavasti:

Turvallisuusympäristön muuttumisen vuoksi investointisuunnitelman painopistettä tulee selkeästi muuttaa siten, että JKL – TRE kaksoisraiteen rakentamista tulee edistää kiireellisenä muiden merkittävien väylähankkeiden sijaan.

Täydennetty päätösehdotus tuli lautakunnan päätökseksi.